

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudcov JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v právnej veci žalobkyne **P., a.s.** so sídlom v P., IČO: X., proti žalovanému **L.**, bývajúcemu v S., **o zaplatenie 3 398,22 €** (102 375, 70 Sk) istiny s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5 C 101/2004, v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. novembra 2007 sp. zn. 5 Co 303/2006, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a .**

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom zo 6. októbra 2005 č.k. 5 C 101/04-122 v znení opravných uznesení zo 4. novembra 2005 č.k. 5 C 101/2004-128 a zo 17. januára 2006 č.k. 5 C 101/2004-138 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 56 018 Sk a súčasne mu povolil splácať dlh v mesačných splátkach po 1 500 Sk. V odôvodnení uviedol, že predmetom konania bola náhrada škody podľa § 182 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“). Žalovaný ako zamestnanec žalobkyne mal písomne uzavretú dohodu o hmotnej zodpovednosti, na základe ktorej prevzal hmotnú zodpovednosť za zverené hodnoty. Dňa 19. júla 2002 prevzal kreditnú kartu na čerpanie pohonných hmôt č. X., na ktorú počas zastupovania práceneschopného vodiča R. čerpal 70 l

pohonných hmôt. Žalovaný tvrdil, že v súvislosti s ukončením zastupovania ponechal kreditnú kartu v motorovom vozidle svojho kolegu R.; následne si u neho overil, že všetky doklady v motorovom vozidle našiel. Svedok R. ale nepotvrdil, že sa o kreditnej karte č. X. so žalovaným rozprával. Na predmetnú kartu boli v období od 2. augusta 2002 do 7. januára 2003 na čerpacích staniách Slovnaftu v rôznych miestach Slovenskej republiky čerpané pohonné hmoty v hodnote 80 501 Sk a podpisy na dokladoch o čerpaní boli sfalšované. O odcudzení kreditnej karty sa žalobkyňa dozvedela až v januári 2003. Krádež vyšetroval aj policajný orgán; trestné stíhanie bolo prerušené podľa § 173 ods. 1 písm. f/ Trestného poriadku. Prvostupňový súd mal preukázané, že na pracovisku žalobkyne bolo obvyklé, že kreditnú kartu prevzal určitý zamestnanec a tú istú kartu vracal iný zamestnanec – žalobkyňa tolerovala, že vodiči si kreditné karty medzi sebou navzájom odovzdávali bez toho, aby bola vedená dôsledná evidencia o pohybe kreditných kariet. Obvyklé bolo aj to, že vodiči ponechávali doklady od vozidla a aj kreditné karty v zaparkovanom neuzamknutom vozidle v uzamknutej garáži v areáli žalobkyne. Žalobkyňa zanedbávala tiež svoju povinnosť kontrolovať čerpanie pohonných hmôt z kreditných kariet. Za daného skutkového stavu súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalovaný ako hmotne zodpovedný pracovník zodpovedá za vzniknutý schodok v rozsahu 80 % (56 018 Sk = 80 % zo sumy 80 501 Sk) a žalobkyňa za zanedbanie svojich povinností v rozsahu 20 %.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 7. novembra 2007 sp. zn. 5 Co 303/2006 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil rozhodujúce skutkové okolnosti a tieto po právnej stránke správne posúdil. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa má podklad v zistenom skutkovom stave a žalovaným uplatnený odvolací dôvod nie je daný. Vecne správne rozhodnutie súdu prvého stupňa preto potvrdil (§ 219 O.s.p.). Žalobkyni nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, lebo ich náhradu neuplatnila (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.).

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu žalovaného napadol uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu mimoriadnym dovolaním, v ktorom vyslovil názor, že rozsudkom odvolacieho súdu bol porušený zákon a že toto rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na to, že ak odcudzí tretia osoba zamestnancovi zverené hodnoty, ktoré je povinný vyúčtovať, nemá zavinenie tretej osoby samo osebe za následok zánik hmotnej zodpovednosti zamestnanca. Zamestnanec sa však

v takom prípade zbaví svojej zodpovednosti za schodok, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia, napríklad preto, že páchatel' preukázateľne vytvoril takú situáciu, ktorá hmotne zodpovednému zamestnancovi bránila so zverenými hodnotami hospodáriť a tieto hodnoty opatrovať. V predmetnej veci odcudzením karty vznikla situácia, ktorá žalovanému ako hmotne zodpovednému zamestnancovi bránila disponovať so zverenou kreditnou kartou. Žalovaný sa nedopustil porušenia svojich pracovných povinností v čase, keď došlo k odcudzeniu kreditnej karty – ponechávanie dokladov od motorového vozidla a tiež kreditnej karty v neuzamknutom motorovom vozidle v uzamknutej garáži nachádzajúcej sa v areáli žalobkyne bolo zaužívané aj inými vodičmi žalobkyne. Žalobkyňa tento stav tolerovala. Nevytvorila riadne pracovné podmienky pre žalovaného ako hmotne zodpovedného zamestnanca a tým nesplnila jeden z predpokladov náhrady škody z titulu dohody o hmotnej zodpovednosti. Na jej pracovisku bolo obvyklé a zaužívané odovzdávanie kreditných kariet medzi zamestnancami bez toho, aby o tom zamestnávateľ vedel. Žalobkyňa ani nekontrolovala stav čerpania pohonných hmôt kreditnými kartami. Už tieto skutočnosti sú postačujúce na to, aby sa žalovaný celkom zbavil zodpovednosti za vzniknutý schodok. Z uvedených dôvodov generálny prokurátor Slovenskej republiky žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že žaloba sa zamietá.

Žalobkyňa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že naplnenie všetkých predpokladov vzniku hmotnej zodpovednosti zamestnanca v zmysle § 182 Zákonníka práce bolo v súdnom konaní riadne preukázané. Poprela, že sa na jej pracovisku nevedla evidencia obehu kreditných kariet. Na evidenciu kariet slúžilo tlačivo „Evidencia obehu kreditnej karty a nakúpeného množstva PHM za mesiac“. V prípade, že kreditná karta opustila dispečing žalobcu, hmotnú zodpovednosť za ňu preberal vodič, ktorý ju prevzal; toto prevzatie sa potvrdzovalo písomným záznamom do predmetného tlačiva. Ak kreditnú kartu po prevzatí vodič odovzdal (požičal) inému vodičovi, konal na vlastné riziko a dispečer túto skutočnosť nemal možnosť ovplyvniť. V predmetnom tlačive za mesiac júl 2002 sa nachádza záznam, v zmysle ktorého žalovaný prevzal kreditnú kartu č. X. dňa 19. júla 2002 o 7.20 hod., čo aj potvrdil svojim podpisom; tým na neho prešla hmotná zodpovednosť za zverené hodnoty. V kolónke vrátenie kreditnej karty sa ale jeho podpis nenachádza. Skutočnosť, že kreditnú kartu „vrátil“ tým, že ju zanechal vo vozidle iného vodiča, nie je v dôsledku toho potvrdená podpisom na predpísanom tlačive; v konaní sa táto skutočnosť nepreukázala. Žalovaný potvrdil, že kreditnú kartu stratil po týždni tankovania do osobného auta Škoda 136 PICK UP. Stratu údajne zistil 1. septembra 2002, ale nahlásil ju až 9. januára 2003 po predchádzajúcom

upozornení iným zamestnancom žalobkyne. Ak žalovaný nepreukázal vrátenie kreditnej karty, bol z hľadiska posudzovania zodpovednosti za škodu naďalej považovaný za jej držiteľa a hmotne zodpovedal za túto zverenú hodnotu. Stratu kreditnej karty bol povinný okamžite nahlásiť za účelom jej následného zablokovania proti ďalšiemu zneužitiu. Pritom z predchádzajúceho pracovného zaradenia (ako dispečer) mal dostatočné vedomosti o obehu kreditných kariet a potrebe jeho evidencie. So zreteľom na to žalobkyňa žiadala mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je opodstatnené.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Ak zamestnanec prevzal na základe dohody o hmotnej zodpovednosti zodpovednosť za zverenú hotovosť, ceniny, tovar, zásoby materiálu alebo iné hodnoty určené na obeh alebo obrat, ktoré je povinný vyúčtovať, zodpovedá za vzniknutý schodok (§ 182 ods. 1 veta prvá Zákonníka práce). Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti celkom alebo sčasti, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia (§ 182 ods. 3 Zákonníka práce).

Schodkom je rozdiel medzi skutočným stavom hodnôt zverených na vyúčtovanie a údajmi v účtovnej evidencii, o ktorý je skutočný stav nižší než stav účtovný. Zodpovednosť zamestnanca za schodok je založená na princípe zavinenia zamestnanca; pri tejto zodpovednosti sa jeho zavinenie predpokladá. Pri zodpovednosti za schodok zamestnávateľ

nemusi existenciu zavinenia preukazovat'. Ak sa chce zamestnanec zbavit' tejto zodpovednosti, musi preukazat', ze vznik schodku nezavinil (ze schodok vznikol napríklad zivelnou udalost'ou alebo ze schodok vznikol zavinenim inych osôb). Zamestnanec sa zbavi zodpovednosti úplne alebo sčasti napríklad vtedy, keď preukáže, že mu zamestnávateľ nevytvoril vhodné podmienky na hospodárenie so zverenými hodnotami, alebo vtedy, keď preukáže, že zverená hodnota mu bola odcudzená – v takom prípade páchatel' spôsobil, že hmotne zodpovedný zamestnanec nemá možnosť so zverenou hodnotou riadne hospodáriť a starať sa o ňu.

V danom prípade nebolo sporné, že žalovaný so žalobkyňou uzavreli dohodu o hmotnej zodpovednosti žalovaného (viď č.l. 4 spisu) a že v žalobkyňou vedenej evidencii („Evidencia obehu kreditnej karty a nakupovaného množstva PHM za mesiac“) žalovaný pod poradovým číslom 411 potvrdil svojím podpisom 19. júla 2002 prevzatie kreditnej karty č. X. (viď č.l. 8 spisu). Rovnako nebolo sporné, že ako bývalý dispečer na pracovisku žalobkyne, ktorý odovzdával vodičom kreditné karty a karty od nich preberal, mal vedomosť o správnom obehu kreditných kariet. Na súdnom pojednávaní (viď č.l. 36 spisu) uviedol, že „v piatok, keď som skončil, všetky doklady aj s kreditkou som nechal v aute, ktorú skutočnosť som oznámil aj R., u ktorého som si overil, či nastúpi do práce. Keď mi povedal, že nastupuje, nechal som v aute všetky doklady, kreditku, knihu jázda a pod.“. O takomto „vrátení“ kreditnej karty č. X. nebol vykonaný záznam v „Evidencii obehu kreditnej karty a nakupovaného množstva PHM za mesiac“. Zo spisu vyplýva, že žalobkyňa spísala so žalovaným 10. januára 2003 záznam o strate kreditnej karty; žalovaný sa pri tom vyjadril, že kartu mal v aute asi týždeň, po týždni ju „stratil v aute“; samotnú stratu zistil 1. septembra 2002, stratu ale nahlásil 9. januára 2002 (viď č.l. 15 spisu).

Pokiaľ sú vyššie uvedené tvrdenia žalovaného v súlade so skutočnosťou, k odcudzeniu karty mohlo dôjsť len v časovom úseku nasledujúcom po zanechaní kreditnej karty (spolu s ďalšími dokladmi) pre R. v neuzamknutom vozidle. Ak k jej odcudzeniu skutočne došlo (odcudzením by páchatel' zabránil žalovanému disponovať so zverenou kreditnou kartou), nemožno prehliadnuť, že žalovaný sa už skôr – pred odcudzením – sám dočasne zbavil možnosti disponovať s kreditnou kartou tým, že nezachoval riadny postup pri vracaní kreditnej karty, ale ju ponechal vo vozidle. Žalovaný teda svojím konaním umožnil konanie páchatel'a smerujúce k odcudzeniu kreditnej karty. Na tom nemôže nič zmeniť okolnosť, že ponechávanie kreditných kariet a iných dokladov v neuzamknutých motorových vozidlách

nachádzajúcich sa v uzamknutej garáži bolo medzi vodičmi na pracovisku žalobkyne zaužívané. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu preto nie je opodstatnená námietka generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že žalovaný z týchto dôvodov nezodpovedá za vzniknutý schodok.

Na adresu žalobkyne sa v mimoriadnom dovolaní uvádza, že nevytvorila riadne pracovné podmienky pre žalovaného ako hmotne zodpovedného zamestnanca a tým nesplnila jeden z predpokladov náhrady škody z titulu dohody o hmotnej zodpovednosti. Generálny prokurátor Slovenskej republiky poukazuje na to, že na jej pracovisku bolo bežné (obvyklé) a zaužívané odovzdávanie kreditných kariet medzi zamestnancami bez toho, aby o tom zamestnávateľ vedel; žalobkyňa ani nekontrolovala stav čerpania pohonných hmôt kreditnými kartami, hoci túto povinnosť mala. Vo vzťahu k týmto námietkam dovolací súd zdôrazňuje, že nie každé nevytvorenie riadnych pracovných podmienok je skutočnosťou, ktorá vedie k zbaveniu sa hmotne zodpovedného zamestnanca zodpovednosti za schodok na zverených hodnotách – právne relevantné je len také nevytvorenie riadnych pracovných podmienok, ktoré má negatívny dopad na možnosti zamestnanca hospodáriť so zverenými hodnotami.

Pokiaľ zamestnanec (žalovaný), ktorému zamestnávateľ (žalobkyňa) za účelom čerpania pohonných hmôt na prevádzku motorového vozidla zamestnávateľa zveril kreditnú kartu, mal v plnom rozsahu zachovanú možnosť riadne hospodáriť so zverenými hodnotami a sám svojim vlastným konaním zabrániť vzniku schodku (čo v danom prípade znamenalo ponechať si pri sebe jemu zverenú kreditnú kartu až do jej riadneho vrátenia tomu, od koho ju prevzal), nemožno v skutočnosti, že zamestnávateľ toleroval niektoré nedôslednosti evidencie odovzdávanie kreditných kariet medzi vodičmi a že nevedol dostatočnú evidenciu čerpania pohonných hmôt kreditnými kartami vydanými vodičom motorových vozidiel, vidieť také nevytvorenie riadnych pracovných podmienok, ktoré by zbavovalo žalovaného zamestnanca zodpovednosti za schodok na zverených hodnotách.

Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky sa nepodarilo spochybniť správnosť právneho posúdenia veci, na ktorom spočíva napadnutý rozsudok; mimoriadne dovolanie preto dovolací súd zamietol (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 O.s.p.).

Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (§ 140a ods. 2 O.s.p.). Dovolací súd žalovanému,

ktorý podal podnet, neuložil povinnosť nahradiť trovy konania o mimoriadnom dovolaní, lebo v konaní o mimoriadnom dovolaní nebol podaný návrh na náhradu trov tohto konania (§ 243i ods. 2 O.s.p., § 243b ods. 4 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková